

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ

॥ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

|| ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||

ವಾಲಿನಾ ಸುಗ್ರೀವಾಂಗದೌ ಪ್ರತಿ ಮನಸೋ ವಾರ್ತಾ ನಿವೇದ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಾಣಾನಾಂ
ಪರಿತ್ಯಾಗಃ

ವೀಕ್ಷಮಾಣಸ್ತು ಮಂದಾಸುಃ ಸರ್ವತೋ ಮಂದಮುಚ್ಛ್ವಸನ್ |
ಆದಾವೇವ ತು ಸುಗ್ರೀವಂ ದದರ್ಶಾನುಜಮಗ್ರತಃ || 4.22.1 ||

ತಂ ಪ್ರಾಪ್ತವಿಜಯಂ ವಾಲೀ ಸುಗ್ರೀವಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರಂ |
ಆಭಾಷ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಯಾ ವಾಚಾ ಸಸ್ನೇಹಮಿದಮಬ್ರವೀತ್ || 4.22.2 ||

ಸುಗ್ರೀವ ದೋಷೇಣ ನ ಮಾಂ ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ |
ಕೃಷ್ಯಮಾಣಂ ಭವಿಷ್ಯೇಣ ಬುದ್ಧಿಮೋಹೇನ ಮಾಂ ಬಲಾತ್ || 4.22.3 ||

ಯುಗಪದ್ ವಿಹಿತಂ ತಾತ ನ ಮನ್ಯೇ ಸುಖಮಾವಯೋಃ |
ಸೌಹಾರ್ದಂ ಭ್ರಾತೃಯುಕ್ತಂ ಹಿ ತದಿದಂ ಜಾತಮನ್ಯಥಾ || 4.22.4 ||

ಪ್ರತಿಪದ್ಯ ತ್ವಮದ್ಯೈವ ರಾಜ್ಯಮೇಷಾಂ ವನೌಕಸಾಂ |
ಮಾಮಪ್ಯದ್ಯೈವ ಗಚ್ಛಂತಂ ವಿದ್ಧಿ ವೈವಸ್ವತಕ್ಷಯಂ || 4.22.5 ||

ಜೀವಿತಂ ಚ ಹಿ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ವಿಪುಲಾಂ ತಥಾ |
ಪ್ರಜಹಾಮ್ಯೇಷ ವೈ ತೂರ್ಣಮಹಂ ಚಾಗರ್ಹಿತಂ ಯಶಃ || 4.22.6 ||

ಅಸ್ಯಾಂ ತ್ವಹಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ವೀರ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯದ್ ವಚಃ |
ಯದ್ಯಪ್ಯಸುಕರಂ ರಾಜನ್ ಕರ್ತುಮೇವ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ || 4.22.7 ||

ಸುಖಾರ್ಹಂ ಸುಖಸಂವೃದ್ಧಂ ಬಾಲಮೇನಮಬಾಲಿಶಂ |
ಬಾಷ್ಟಪೂರ್ಣಮುಖಂ ಪಶ್ಯ ಭೂಮೌ ಪತಿತಮಂಗದಂ || 4.22.8 ||

ಮಮ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಿಯತರಂ ಪುತ್ರಂ ಪುತ್ರಮಿವೌರಸಂ |
ಮಯಾ ಹೀನಮಹೀನಾರ್ಥಂ ಸರ್ವತಃ ಪರಿಪಾಲಯ || 4.22.9 ||

ತ್ವಮಪ್ಯಸ್ಯ ಪಿತಾ ದಾತಾ ಪರಿತ್ರಾತಾ ಚ ಸರ್ವಶಃ |
ಭಯೇಷ್ಟಭಯದಶ್ಚೈವ ಯಥಾಹಂ ಪ್ಲವಗೇಶ್ವರ || 4.22.10 ||

ಏಷ ತಾರಾತ್ಮಜಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತ್ವಯಾ ತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ |
ರಕ್ಷಸಾಂ ಚ ವಧೇ ತೇಷಾಮಗ್ರತಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ || 4.22.11 ||

ಅನುರೂಪಾಣಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ವಿಕ್ರಮ್ಯ ಬಲವಾನ್ ರಣೇ |
ಕರಿಷ್ಯತ್ಯೇಷ ತಾರೇಯಸ್ತೇಜಸ್ವೀ ತರುಣೋಽಂಗದಃ || 4.22.12 ||

ಸುಷೇಣದುಹಿತಾ ಚೇಯಮರ್ಥಸೂಕ್ಷ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯೇ |
ಔತ್ಪಾತಿಕೇ ಚ ವಿವಿಧೇ ಸರ್ವತಃ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತಾ || 4.22.13 ||

ಯದೇಷಾ ಸಾದ್ವಿತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ ಕಾರ್ಯಂ ತನ್ಮುಕ್ತಸಂಶಯಂ |
ನಹಿ ತಾರಾಮತಂ ಕಿಂಚಿದನ್ಯಥಾ ಪರಿವರ್ತತೇ || 4.22.14 ||

ರಾಘವಸ್ಯ ಚ ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ |
ಸ್ಯಾದಧರ್ಮೋ ಹ್ಯಕರಣೇ ತ್ವಾಂ ಚ ಹಿಂಸ್ಯಾದಮಾನಿತಃ || 4.22.15 ||

ಇಮಾಂ ಚ ಮಾಲಾಮಾಧತ್ಸ್ವ ದಿವ್ಯಾಂ ಸುಗ್ರೀವ ಕಾಂಚನೀಂ |
ಉದಾರಾ ಶ್ರೀಃ ಸ್ಥಿತಾ ಹ್ಯಸ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಜಹ್ಯಾನ್ಮೃತೇ ಮಯಿ || 4.22.16 ||

ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಃ ಸುಗ್ರೀವೋ ವಾಲಿನಾ ಭ್ರಾತೃಸೌಹೃದಾತ್ |
ಹರ್ಷಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುನರ್ದೀನೋ ಗ್ರಹಗ್ರಸ್ತ ಇವೋಡುರಾಟ್ || 4.22.17 ||

ತದ್ವಾಲಿವಚನಾಚ್ಛಾಂತಃ ಕುರ್ವನ್ ಯುಕ್ತಮತಂದ್ರಿತಃ |
ಜಗ್ರಾಹ ಸೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಮಾಲಾಂ ತಾಂ ಚೈವ ಕಾಂಚನೀಂ || 4.22.18 ||

ತಾಂ ಮಾಲಾಂ ಕಾಂಚನೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೈವಾತ್ಮಜಂ ಸ್ಥಿತಂ |
ಸಂಸಿದ್ಧಃ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವಾಯ ಸ್ನೇಹಾದಂಗದಮಬ್ರವೀತ್ || 4.22.19 ||

ದೇಶಕಾಲೌ ಭಜಸ್ವಾದ್ಯ ಕ್ಷಮಮಾಣಃ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ |
ಸುಖದುಃಖಸಹಃ ಕಾಲೇ ಸುಗ್ರೀವವಶಗೋ ಭವ || 4.22.20 ||

ಯಥಾ ಹಿ ತ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಲಾಲಿತಃ ಸತತಂ ಮಯಾ |
ನ ತಥಾ ವರ್ತಮಾನಂ ತ್ವಾಂ ಸುಗ್ರೀವೋ ಬಹು ಮನ್ಯತೇ || 4.22.21 ||

ನಾಸ್ಯಾಮಿತ್ರೈರ್ಗತಂ ಗಚ್ಛೇರ್ಮಾ ಶತ್ರುಭಿರರಿಂದಮ |
ಭರ್ತುರರ್ಥಪರೋ ದಾಂತಃ ಸುಗ್ರೀವವಶಗೋ ಭವ || 4.22.22 ||

ನ ಚಾತಿಪ್ರಣಯಃ ಕಾರ್ಯಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಽಪ್ರಣಯಶ್ಚ ತೇ |
ಉಭಯಂ ಹಿ ಮಹಾದೋಷಂ ತಸ್ಮಾದಂತರದೃಗ್ ಭವ || 4.22.23 ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಥ ವಿವೃತ್ತಾಕ್ಷಃ ಶರಸಂಪೀಡಿತೋ ಭೃಶಂ |
ವಿವೃತ್ತೈರ್ದಶನೈರ್ಭೀಮೈರ್ಬಭೂವೋತ್ಪ್ರಾಂತಜೀವಿತಃ || 4.22.24 ||

ತತೋ ವಿಚುಕ್ರುಶುಸ್ತತ್ರ ವಾನರಾ ಹತಯೂಥಪಾಃ |
ಪರಿದೇವಯಮಾನಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಪ್ಲವಗಸತ್ತಮಾಃ || 4.22.25 ||

ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಹ್ಯದ್ಯ ಶೂನ್ಯಾ ಚ ಸ್ವರ್ಗತೇ ವಾನರೇಶ್ವರೇ |
ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಚ ಶೂನ್ಯಾನಿ ಪರ್ವತಾಃ ಕಾನನಾನಿ ಚ || 4.22.26 ||

ಹತೇ ಪ್ಲವಗಶಾರ್ದೂಲೇ ನಿಷ್ಪ್ರಭಾ ವಾನರಾಃ ಕೃತಾಃ |
ಯಸ್ಯ ವೇಗೇನ ಮಹತಾ ಕಾನನಾನಿ ವನಾನಿ ಚ || 4.22.27 ||

ಪುಷ್ಪಾಘೇಣಾನುಬದ್ಧ್ಯಂತೇ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತದದ್ಯ ಕಃ |
ಯೇನ ದತ್ತಂ ಮಹದ್ ಯುದ್ಧಂ ಗಂಧರ್ವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ || 4.22.28 ||

ಗೋಲಭಸ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋರ್ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ |
ನೈವ ರಾತ್ರೌ ನ ದಿವಸೇ ತದ್ ಯುದ್ಧಮುಪಶಾಮ್ಯತಿ || 4.22.29 ||

ತತಃ ಷೋಡಶಮೇ ವರ್ಷೇ ಗೋಲಭೋ ವಿನಿಪಾತಿತಃ |
 ತಂ ಹತ್ವಾ ದುರ್ವಿನೀತಂ ತು ವಾಲೀ ದಂಷ್ಟ್ರಾಕರಾಲವಾನ್ |
 ಸರ್ವಾಭಯಂಕರೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಕಥಮೇಷ ನಿಪಾತಿತಃ || 4.22.30 ||

ಹತೇ ತು ವೀರೇ ಪ್ಲವಗಾಧಿಪೇ ತದಾ
 ಪ್ಲವಂಗಮಾಸ್ತತ್ರ ನ ಶರ್ಮ ಲೇಭಿರೇ |
 ವನೇಚರಾಃ ಸಿಂಹಯುತೇ ಮಹಾವನೇ
 ಯಥಾ ಹಿ ಗಾವೋ ನಿಹತೇ ಗವಾಂ ಪತೌ || 4.22.31 ||

ತತಸ್ತು ತಾರಾ ವ್ಯಸನಾರ್ಣವಪ್ಲುತಾ
 ಮೃತಸ್ಯ ಭರ್ತುರ್ವದನಂ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸಾ |
 ಜಗಾಮ ಭೂಮಿಂ ಪರಿರಭ್ಯ ವಾಲಿನಂ
 ಮಹಾದ್ರುಮಂ ಛಿನ್ನಮಿವಾಶ್ರಿತಾ ಲತಾ || 4.22.32 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
 ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾಕಾಂಡೇ ದ್ವಾವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||